

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2291/2020
03.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Лукић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Градимир Лужић, адвокат из ..., ради раскида уговора о доживотном издржавању и исплате, са којом парницом је спојена парница по противтужби ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3933/2018 од 19.12.2019. године, у седници одржаној дана 03.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3933/2018 од 19.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П 136/17 од 23.03.2018. године, ставом првим изреке, усвојено је преиначење тужбе из поднеска од 20.09.2016. године. Ставом другим изреке, усвојен је захтев тужиоца и раскинут је уговор о доживотном издржавању закључен и оверен 27.03.2008. године под Ов.бр. 18/2008 код Општинског суда у Вршцу између странака. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу по правном основу стеченог без основа плати износ од 4.500 евра, са законском затезном каматом по стопи одређеној Законом о затезној камати, почев од 01.05.2014. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плати 223.500,00 динара. Ставом петим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев туженог и обавезан тужилац да туженом плати по правном основу стеченог без основа, на име накнаде за пружено издржавање износ од 98.084,18 динара, са законском затезном каматом на овај износ почев од 14.05.2015. године, као дана подношења противтужбе до исплате, као и да туженом на име стеченог без основа плати 71.966,00 динара за трошкове сахране, са законском затезном каматом на овај износ почев од 11.03.2012. године до исплате. Ставом шестим изреке, са вишком противтужбеног захтева преко досуђеног, а којим је тражено да се обавезе тужилац да туженом плати по правном основу стеченог без основа на име накнаде за пружено издржавање још и износ од 2.182.730,82 динара, са законском затезном каматом на тај износ почев од 31.03.2014. године до исплате, као и са захтевом да му исплати динарску противвредност од 57.195 евра по продајном курсу НБС на дан плаћања са законском

затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, све почев од 31.03.2014. године до исплате, захтев је одбијен, као неоснован. Ставом седмим изреке, одлучено је да по противтужби свака странка сноси своје трошкове. Ставом осмим изреке, тужени је ослобођен од плаћања судских такси у овом спору.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3933/2018 од 19.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртном и седмом изреке и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11,...18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 372. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 27.03.2008. године закључиле уговор о доживотном издржавању. Чланом 1. уговора је предвиђено да ће тужени, као давалац издржавања доживотно издржавати тужиоца, као примаоца издржавања, тако што ће га пазити, помагати, спремати му кувану храну по потреби, омогућити лечење и негу, плаћати грејање и за случај смрти сахранити, док прималац издржавања, као накнаду даваоцу оставља укњижену непокретност, двособан стан од 69 м² и бокс у подруму вишестамбене зграде на ... у ... У време закључења уговора о доживотном издржавању тужилац је био пензионер са пензијом од 8.000,00 динара, девизном штедњом од око 8.000 евра и живео је са сада покојном мајком, која је преминула 2012. године. Мајка тужиоца је у периоду од 2007. године до 2011. године имала примања на име туђе неге и помоћи у висини од 8.000,00 динара, затим од 9.000,00 динара, а потом од 17.000,00 динара, а од 2011. године је примала пензију од око 8.000,00 динара. Тужилац је у периоду од 27.03.2008. године до 31.03.2014. године на име пензије примио износ од 55.138,79 динара и износ од 541.704,36 динара. Према извештају Електропривреде Србије тужилац за период од 01.02.2008. године до 01.05.2014. године нема дуговања за електричну енергију. Мајци тужиоца признато је право на помоћ у кући за период од 01.11.2010. године до 21.02.2011. године уз учешће од 100% тужиоца у насталим трошковима, које је тужилац измирио исплатом укупног износа од 8.204,00 динара. ВВ је као геронтодомаћица запослена у Центру за социјални рад била неговатељица покојне мајке тужиоца и са тужиоцем је договорила да поред редовног радног времена ради и хонорарно, при чему је три до четири недеље хонорарног рада платио тужени, као и трошкове пелена, влажних марамница и других ствари потребних за негу. Мајка тужиоца је потомак породице ... којој је била одузета имовина, у вези чега је 2006. године тужилац са туженим договорио да тужени за њега обави послове у вези са реституцијом одузете имовине и 2006. године оверио пуномоћје на основу ког је тужени требао да поднесе захтеве за враћање одузете земље тужиоцу, односно његовој мајци, пред Агенцијом за реституцију. Ради намирења издатака у вези са поступком реституције, тужени је продао тужиочеве слике „...“ и „...“, „...“, велико

сребрно огледало барона ..., округлу сребрну тацну из XIX века и Повељу породице ..., као и слику сликара ... која је рестаурирана и још једну слику италијанског сликара. Поступци реституције су делимично окончани, тако да је тужиоцу враћено пољопривредно земљиште током 2013. године и 2014. године, укупне површине од 91 ха у К.О. ... Земља која је враћена тужиоцу издавана је у закуп, а закупнину је примао тужени, који је закупнину након раскида уговора о доживотном издржавању и током априла 2014. године задржао у висини од 4.500 евра. Трошкове сахране мајке тужиоца сносио је тужени у висини од 107.941,00 динар према приложеним рачунима, од чега је рефундиран износ од 35.974,91 динар од стране Фонда ПИО, тако да је тужени по овом основу из својих средстава исплатио укупно 71.966,00 динара. Тужилац је током трајања уговора о доживотном издржавању сам одржавао стан, припремао храну, бринуо се о себи и мајци, док је била жива, а тужени је код тужиоца свраћао ретко и кратко. Током марта 2008. године, тужилац је сачинио писмено назначено као „тестамент“, према коме најпре целокупну непокретну имовину која је предмет враћања и која је пријављена Републичкој дирекцији за имовину, оставља овде туженом, а потом 10.11.2013. године је поново сачинио писмено да туженом оставља парцелу број ... К.О. ..., површине 32,87 ха. Међу парничним странкама није било спорно да напред наведени тестаменти не производе дејство.

Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да обилазак тужиоца од стране туженог у трајању од 7 сати у периоду од 27.03.2008. године до 07.04.2014. године, односно током трајања уговора о доживотном издржавању вреди укупно 1.400,00 динара, односно 200,00 динара по једном часу, затим трошак туженог на име возње тужиоца у ... 01.11.2011. године и 21.03.2013. године износи 1.650,00 динара на име амортизације, да трошкови седам ручкова износе укупно 2.450,00 динара, јер је вредност једног ручка 350,00 динара, а што се односи на одлазак тужиоца на ручкове код туженог у периоду од 09.03.2012. године до 07.04.2014. године за Нову годину, православни Божић, Ускрс и Крсну славу туженог. Трошак туженог на име посете тужиоцу у болници у ..., уз донету храну и воду и гориво износио је 181,00 динар на име горива + 30% на основу амортизације, затим 200,00 динара на име хране и воде и 250,00 динара на име једног часа утрошеног времена, трошак одвожења тужиоца у Хитну помоћ у ... у износу од 181,00 динар на име горива + 30% за амортизацију и 250,00 динара на име утрошеног времена, тако да трошак одвожења тужиоца од стране туженог на ВМА 07.07.2013. године износи 3.422,00 динара на име горива + 30% на име трошкова амортизације, за утрошено време 4 сата x 250,00 динара, укупно 1.000,00 динара, за трошак туженог на име одвожења тужиоца на операцију зуба у Нови Сад износ од 1.847,00 динара на име утрошеног горива и 30% на име амортизације возила, а на име утрошеног времена од 4,5 часа по 250,00 динара, укупно 1.125,00 динара. Трошкови туженог у вези са поступком реституције су износили 5.153,00 динара на име поштанских трошкова, затим 4.150,00 динара на име судских такси и 12.360,00 динара на име услуга превода и копирања, што чини укупан износ од 21.663,00 динара. Трошкови одласка на расправе у Агенцију за реституцију Нови Сад и месну канцеларију Општине ..., које је сносио тужени у вези са поступком реституције износе 3.694,00 динара на име утрошеног горива x 30% на име амортизације и за рад од 5 часова 1.250,00 динара по једном путовању, а тужени је путовао четири пута. Трошкови путовања у ..., ради увида и прегледа потребне документације за реституцију износи 1.514,00 динара, увећани за 30% за амортизацију за гориво и за рад 750,00 динара, при чему је тужени путовао два пута у ... Трошкови услуга које је и тужени платио за обезбеђивање потребног материјала, као што су пелене и слично, износили су 9.180,00 динара. Међу странкама

није било спорно да је тужени у стану тужиоца о свом трошку у укупној висини од 17.159,35 динара поставио рефлектор са сензором, фи склопку и кутију са аутоматским осигурачима. Према рачуну од 08.11.2013. године, који гласи на сина туженог купљен је телевизор по цени од 39.490,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио противтужбени захтев туженог за исплату накнаде за издржавање дато по основу уговора о доживотном издржавању који је раскинут, тако што је обавезао тужиоца да туженом плати 98.084,18 динара, а одбио као неоснован противтужбени захтев туженог за износ од још 2.182.730,82 динара, применом правила о терету доказивања из члана 231. став 2. ЗПП, закључивши да је тужени доказао да је тужилац на име испуњења уговора примио износ од 98.084,18 динара и да је у обавези да га врати туженом са каматом од 14.05.2015. године.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у наведеном делу, сматрајући да је првостепени суд на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Врховни касациони суд прихвата правно становиште нижестепених судова, са којих разлога су неосновани наводи ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права.

Наводима ревизије тужени оспорава оцену доказа и закључак нижестепених судова да предложеним и изведеним доказима није доказао да су његова давања и услуге по основу уговора о доживотном издржавању била већа од износа од 98.084,18 динара. Овакви ревизијски наводи нису основани и њима се у суштини оспорава чињенично стање, што по изричитој одредби члана 407. став 2. ЗПП није дозвољено, осим у случајевима из члана 403. став 2. ЗПП.

Правилно су одлучили нижестепени судови када су одбили као неоснован противтужбени захтев туженог за исплату износа од 57.195 евра, са каматом од 31.03.2014. године до исплате, све у динарској противвредности.

Према утврђеном чињеничном стању између странака је био закључен усмени уговор о налогу прописан чланом 749. Закона о облигационим односима, којим се тужени (налогопримац) обавезао према тужиоцу (налогодавцу) да за њега предузме одређене послове у вези са поступцима реституције. Према члану 671. Закона о облигационим односима да ако друкчије није уговорено, налогодавац дугује накнаду у уобичајеној висини, а ако о томе нема обичаја, онда правичну накнаду. С обзиром да је утврђено да је ради надокнаде за ангажман туженог у поступцима за реституцију тужени на име тужиоца продавао покретну имовину тужиоца (слике, Повељу, сребрне предмете) и за себе у целини или делимично задржао наплаћене износе, па како тужени током поступка није определио, нити доказао о ком је тачно износу реч, да би се сходно томе утврдила преостала висина неплаћеног дела накнаде на коју би тужени имао право, и како од те чињенице зависи висина потраживања туженог на име накнаде за извршење налога, то је правилан закључак другостепеног суда да је на туженом био терет њеног доказивања у смислу члана 228. и 231. ЗПП. С обзиром да тужени није доказао висину накнаде, јер по том основу је већ примао одређену накнаду, то је правилном применом правила о терету доказивања, другостепени суд закључио да је неоснован овај противтужбени захтев туженог. Стога су без утицаја на

правилност примењеног материјалног права тврдње туженог изнете у ревизији да има право на ову накнаду у процентуалном износу од имовине у поступку реституције.

Супротно наводима ревизије, правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу члана 153. став 1., 154. став 2. и 163. став 1-4 ЗПП.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић